C/2023/994

14.11.2023

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Νοεμβρίου 2023

για την αξιολόγηση της προόδου των συμμετεχόντων κρατών μελών ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO)

(C/2023/994)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδίως το άρθρο 46 παράγραφος 6,

Έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο αριθ. 10 σχετικά με τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία η οποία θεσπίζεται με το άρθρο 42 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2017/2315 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2017, για τη θεσμοθέτηση μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) και την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων κρατών μελών ([1]),

Έχοντας υπόψη την πρόταση του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2315 προβλέπει ότι το Συμβούλιο οφείλει να εκδίδει αποφάσεις και συστάσεις για την αξιολόγηση των συνεισφορών των συμμετεχόντων κρατών μελών για την εκπλήρωση των συμφωνηθεισών υποχρεώσεων, σύμφωνα με τον μηχανισμό που περιγράφεται στο άρθρο 6 της εν λόγω απόφασης.

(2) Το άρθρο 6 παράγραφος 3 της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2315 προβλέπει ότι, βάσει της ετήσιας έκθεσης για την PESCO που υποβάλλει ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας («Ύπατος Εκπρόσωπος»), το Συμβούλιο οφείλει να επανεξετάζει άπαξ ετησίως κατά πόσον τα συμμετέχοντα κράτη μέλη εξακολουθούν να τηρούν τις δεσμευτικότερες υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της εν λόγω απόφασης.

(3) Το προσάρτημα 1 του παραρτήματος των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2020 σχετικά με τη στρατηγική επισκόπηση της PESCO 2020 ορίζει ότι ο Ύπατος Εκπρόσωπος οφείλει να υποβάλλει την ετήσια έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της PESCO έως τον Ιούλιο κάθε έτους, προκειμένου το Συμβούλιο να εγκρίνει τη σύστασή του για την αξιολόγηση της προόδου που έχουν σημειώσει τα συμμετέχοντα κράτη μέλη όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο της PESCO έως τον Νοέμβριο του εν λόγω έτους. Στην παράγραφο 16 της σύστασης του Συμβουλίου, της 6ης Μαρτίου 2018, σχετικά με χάρτη πορείας για την εφαρμογή της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) ([2]) προβλέπεται η στρατιωτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUMC) θα πρέπει να παρέχει στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας στρατιωτική γνωμοδότηση και συστάσεις που θα της δίνουν τη δυνατότητα να προετοιμάζει την επανεξέταση του Συμβουλίου ως προς το αν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη εξακολουθούν να ικανοποιούν τις δεσμευτικότερες υποχρεώσεις τους.

(4) Η παράγραφος 26 της σύστασης του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με την αλληλουχία της εκπλήρωσης των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) και τον καθορισμό πλέον συγκεκριμένων στόχων, και για την κατάργηση της σύστασης της 15ης Οκτωβρίου 2018 ([3]) («σύσταση της 16ης Νοεμβρίου 2021») προβλέπει ότι τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα επανεξετάσουν και θα επικαιροποιήσουν αναλόγως τα εθνικά τους σχέδια εφαρμογής (ΕΣΕ) και θα τα κοινοποιήσουν στη γραμματεία της PESCO έως τις 10 Μαρτίου 2022 και στη συνέχεια ετησίως έως την ίδια ημερομηνία σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2315, ενόψει της διαδικασίας επανεξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 της εν λόγω απόφασης. Κάθε δεύτερο έτος, τα ΕΣΕ θα πρέπει να συνοδεύονται από πολιτική δήλωση υψηλού επιπέδου στην οποία τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα μπορούν να περιγράφουν τα κύρια επιτεύγματα, να αναφέρουν συγκεκριμένες εθνικές προτεραιότητες και να ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους όσον αφορά τον σχεδιασμό και τη συμβολή τους στην εκπλήρωση όλων των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων.

([1]) ΕΕ L 331 της 14.12.2017, σ. 57.
([2]) ΕΕ C 88 της 8.3.2018, σ. 1.
([3]) ΕΕ C 464 της 17.11.2021, σ. 1.

(5) Η παράγραφος 28 της σύστασης της 16ης Νοεμβρίου 2021 προβλέπει ότι ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εν λόγω σύσταση στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης για την PESCO από το 2022 και έπειτα, η οποία θα στηρίζει την αξιολόγηση της εκπλήρωσης των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων από κάθε συμμετέχον κράτος μέλος.

(6) Στις 21 Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο εξέδωσε τη στρατηγική πυξίδα για την ασφάλεια και την άμυνα και, στις 20 Μαρτίου 2023, ο Ύπατος Εκπρόσωπος υπέβαλε την ετήσια έκθεσή του σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής πυξίδας, στην οποία ζητεί τη συνεχή και σταθερή πολιτική δέσμευση των κρατών μελών για την επίτευξη των στόχων της PESCO και τη στήριξη της εφαρμογής της στρατηγικής πυξίδας.

(7) Στις 23 Μαΐου 2023, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/1015 ([4]), για την επιβεβαίωση της συμμετοχής της Δανίας στην PESCO και για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2315 για τη θεσμοθέτηση μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) και την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων κρατών μελών.

(8) Στις 25 Ιουλίου 2023, ο Ύπατος Εκπρόσωπος υπέβαλε στο Συμβούλιο την ετήσια έκθεσή του για την πορεία εφαρμογής της PESCO («ετήσια έκθεση»), η οποία καλύπτει, μεταξύ άλλων, την εκπλήρωση των αντίστοιχων υποχρεώσεων από κάθε συμμετέχον κράτος μέλος, σύμφωνα με το οικείο επικαιροποιημένο και αναθεωρημένο ΕΣΕ.

(9) Με βάση τα ανωτέρω, το Συμβούλιο θα πρέπει συνεπώς να εκδώσει σύσταση για την αξιολόγηση της προόδου των συμμετεχόντων κρατών μελών ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της PESCO,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

I. Στόχος και πεδίο εφαρμογής

1. Στόχος της παρούσας σύστασης είναι να αξιολογηθούν οι συνεισφορές των συμμετεχόντων κρατών μελών για την εκπλήρωση των είκοσι δεσμευτικότερων υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της PESCO. Η αξιολόγηση βασίζεται στην ετήσια έκθεση που υπέβαλε ο Ύπατος Εκπρόσωπος στις 25 Ιουλίου 2023 και στα ΕΣΕ που υπέβαλαν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη το 2023.

II. Πορίσματα και συστάσεις

2. Με βάση την ετήσια έκθεση, το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι τα συμμετέχοντα κράτη μέλη έχουν εντείνει τις προσπάθειές τους για την εκπλήρωση των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων, μεταξύ άλλων μέσω των έργων PESCO που καταδεικνύουν πρόοδο σε όλους τους σχετικούς τομείς. Επιπλέον, το Συμβούλιο σημειώνει ότι η φετινή ετήσια έκθεση αποτυπώνει τις πρώτες επιπτώσεις του συνεχιζόμενου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας για τις πολιτικές και τα έργα των συμμετεχόντων κρατών μελών στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Αυτό καταδεικνύεται από τις αρχικές αλλαγές στα υφιστάμενα σχέδια των συμμετεχόντων κρατών μελών για τη διασφάλιση των δυνατοτήτων που απαιτούνται για πόλεμο υψηλής έντασης, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών παραγόντων διευκόλυνσης, από την πρόθεσή τους για προσαρμογή των εθνικών βιομηχανικών πολιτικών και στρατηγικών στον τομέα της άμυνας, και στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας τους για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών στρατιωτικών μεταφορών στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης του κράτους υποδοχής. Στο τρέχον γεωπολιτικό πλαίσιο, η PESCO αποτελεί βασικό πλαίσιο για την αμυντική συνεργασία και για την ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων των συμμετεχόντων κρατών μελών, το οποίο είναι ευέλικτο και προσαρμόσιμο, ενώ παράλληλα παραμένει καθοδηγούμενο από τα κράτη μέλη. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τη συμμετοχή της Δανίας ως -εικοστού έκτου κράτους μέλους, γεγονός που αποτελεί σαφή ένδειξη της συνεχιζόμενης σημασίας της PESCO. Μια ισχυρότερη και πιο ικανή Ένωση στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας θα συμβάλει θετικά στην παγκόσμια και τη διατλαντική ασφάλεια και θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής άμυνας για τα μέλη του.

3. Το πλαίσιο της PESCO καταδεικνύει επίσης την αξία του για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας. Οι ενισχυμένες συνεισφορές των συμμετεχόντων κρατών μελών στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων της PESCO έχουν αρχίσει να αντικατοπτρίζουν τις επιπτώσεις του ριζικά τροποποιημένου περιβάλλοντος ασφάλειας και στους πέντε τομείς: δαπάνες, σχεδιασμός, επιχειρησιακή διάσταση, αντιμετώπιση των ελλείψεων δυνατοτήτων και ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας (ΕΒΤΒΑ). Μολονότι δεν είναι ακόμη εμφανής σημαντική αλλαγή στα ΕΣΕ, το Συμβούλιο σημειώνει ότι τα συμμετέχοντα κράτη μέλη προσαρμόζουν τις αρχικές αλλαγές στο πλαίσιο των υφιστάμενων σχεδίων τους, ώστε να εξασφαλίσουν τις δυνατότητες που απαιτούνται για πόλεμο υψηλής έντασης, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών παραγόντων διευκόλυνσης. Στο πλαίσιο διαφόρων έργων PESCO έχουν ληφθεί μέτρα για την ταχεία αύξηση της διαθεσιμότητας και της αποτελεσματικότητας των δυνατοτήτων που έχουν στη διάθεσή τους τα συμμετέχοντα κράτη μέλη ενόψει των προκλήσεων που ανέδειξε ο συνεχιζόμενος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Τέτοια έργα περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση των μη επανδρωμένων εναέριων συστημάτων, την ιατρική υποστήριξη και την προστασία των θαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας.

([4]) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/1015 του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2023, για την επιβεβαίωση της συμμετοχής της Δανίας στην PESCO και για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2315 για τη θεσμοθέτηση μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) και την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων κρατών μελών (ΕΕ L 136 της 24.5.2023, σ. 73).

Πρόοδος στους πέντε τομείς υποχρεώσεων

4. Στο τρέχον γεωπολιτικό πλαίσιο, το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την ενισχυμένη συνεργασία στο πλαίσιο της PESCO και τις βελτιώσεις σε όλους τους τομείς υποχρεώσεων. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζει ότι απαιτείται περαιτέρω πρόοδος για την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων έως το τέλος της δεύτερης αρχικής φάσης της PESCO, το 2025.

5. Για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι:

α. τα συμμετέχοντα κράτη μέλη συνέχισαν να αυξάνουν τις αμυντικές δαπάνες τους, οδηγώντας σε αύξηση κατά 12 % το 2023, ενώ προβλέπονται περαιτέρω αυξήσεις για την περίοδο 2024-2025. Επιπλέον, το 25 % των συνολικών αμυντικών δαπανών που διατέθηκαν για επενδύσεις στον τομέα της άμυνας το 2022 χρησιμοποιήθηκε για την επιτάχυνση της προμήθειας των αναγκαίων δυνατοτήτων και της ανανέωσης των αποθεμάτων με την προμήθεια κυρίως ετοιμοπαράδοτων προϊόντων προς εξεύρεση άμεσων λύσεων, και προς όφελος της ΕΒΤΒΑ. Υπενθυμίζοντας το πρόγραμμα των Βερσαλλιών και τη στρατηγική πυξίδα, το Συμβούλιο επαναλαμβάνει την ανάγκη για περισσότερες και αποδοτικότερες δαπάνες για την άμυνα, καθώς και την ανάγκη να βελτιωθούν ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη δυνατοτήτων στην ΕΕ, ώστε να αντιμετωπιστούν καλύτερα οι επιχειρησιακές πραγματικότητες και οι νέες απειλές και προκλήσεις. Ταυτόχρονα, το Συμβούλιο ζητεί να καταβληθούν συνδυασμένες προσπάθειες από όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη για να αντιστραφεί η μείωση των δαπανών για την έρευνα και την τεχνολογία στον τομέα της άμυνας από 1,7 % σε 1,1 %, οι οποίες παραμένουν πολύ κάτω από το συλλογικό κριτήριο αναφοράς του 2 %. Η τόνωση της έρευνας, της τεχνολογίας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας, καθώς και των αγορών —ιδίως από κοινού μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών— θα πρέπει να παραμείνει προτεραιότητα για τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, με παράλληλη επίτευξη της σωστής ισορροπίας μεταξύ της μακροπρόθεσμης καινοτομίας για μελλοντικές δυνατότητες και των επαρκών ποσοτήτων στρατιωτικού εξοπλισμού και αποθεμάτων, μεταξύ άλλων με σκοπό την ενίσχυση της ΕΒΤΒΑ·

β. τα συμμετέχοντα κράτη μέλη έχουν επιδείξει ορισμένες βελτιώσεις στη χρήση των ενωσιακών εργαλείων και πρωτοβουλιών ανάπτυξης δυνατοτήτων ως σημείων αναφοράς στις εθνικές διαδικασίες. Στο πλαίσιο αυτό, παροτρύνονται να αξιοποιήσουν πλήρως τα ενωσιακά εργαλεία και τις πρωτοβουλίες ιεράρχησης προτεραιοτήτων, ιδίως το σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων της ΕΕ (CDP) το οποίο χρησιμεύει ως κεντρικό σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη δυνατοτήτων της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τη διαδικασία του Πρωταρχικού Στόχου για τον σχεδιασμό δυνατοτήτων, και για όλες τις πρωτοβουλίες και τα μέσα της ΕΕ που σχετίζονται με την άμυνα, καθώς και τις συστάσεις της συντονισμένης ετήσιας επανεξέτασης στον τομέα της άμυνας (CARD) για την ενημέρωση των εθνικών φορέων σχεδιασμού δυνατοτήτων, στηρίζοντας με τον τρόπο αυτό τις προσπάθειες των συμμετεχόντων κρατών μελών να επιτύχουν τη σύγκλιση των αμυντικών τους σχεδίων, όπου είναι δυνατό. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι έχει διασφαλιστεί και θα εξακολουθήσει να διασφαλίζεται σε περιπτώσεις επικάλυψης απαιτήσεων η συνοχή των αποτελεσμάτων του CDP με την CARD, αφενός, και με τις αντίστοιχες διαδικασίες του ΝΑΤΟ, όπως η διαδικασία αμυντικής σχεδίασης του ΝΑΤΟ, αφετέρου, ενώ παράλληλα αναγνωρίζεται η διαφορετική φύση των δύο οργανισμών και των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων και συμμετοχών τους·

γ. προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα εμμένοντα κενά που θα πρέπει να καλυφθούν επειγόντως, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παροτρύνονται να εντείνουν τη συμβολή τους στις εν εξελίξει στρατιωτικές αποστολές και επιχειρήσεις της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ), καθώς και στη συνολική βάση δεδομένων, η οποία στηρίζεται στον κατάλογο για τις ομάδες μάχης της ΕΕ, τη βάση δεδομένων για την ταχεία αντίδραση και τους καταλόγους δυνάμεων, και η οποία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της αρχιτεκτονικής της ενωσιακής ικανότητας ταχείας ανάπτυξης (EU RDC), λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την αρχή του ενιαίου συνόλου δυνάμεων. Επιπλέον, υπενθυμίζοντας τη διαδικασία του Πρωταρχικού Στόχου, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παροτρύνονται να εξετάσουν ειδικότερα ελλείψεις στρατηγικών δυνατοτήτων, και συγκεκριμένα τους στόχους για τις δυνατότητες με υψηλό αντίκτυπο. Επιπροσθέτως, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα πρέπει να ολοκληρώσουν την επανεξέταση του πεδίου εφαρμογής και του ορισμού των κοινών δαπανών των στρατιωτικών αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ, των στρατιωτικών ασκήσεων και της ενωσιακής ικανότητας ταχείας ανάπτυξης, με σκοπό την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας το 2023. Οι εργασίες για τον καθορισμό των παραμέτρων δίκαιου μεριδίου συνεισφοράς σε στρατιωτικές αποστολές και επιχειρήσεις, όπως ζητείται στη σύσταση της 16ης Νοεμβρίου 2021, θα πρέπει να ολοκληρωθούν το συντομότερο δυνατό·

δ. τα συμμετέχοντα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη δώσει επαρκή προτεραιότητα σε μια ευρωπαϊκή συνεργατική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των ελλείψεων δυνατοτήτων. Το Συμβούλιο σημειώνει μεν με ικανοποίηση το γεγονός ότι τα συμμετέχοντα κράτη μέλη διερευνούν όλο και περισσότερο συνεργατικές επιλογές της ΕΕ για την αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών και την αύξηση της διαθεσιμότητας και της αποτελεσματικότητας των αμυντικών δυνατοτήτων, τα ενθαρρύνει δε να επενδύσουν περισσότερο και να χρησιμοποιήσουν τους αυξανόμενους αμυντικούς προϋπολογισμούς και για να επενδύσουν σε ευρωπαϊκές συνεργατικές λύσεις με σκοπό να καλύψουν τα κενά δυνατοτήτων, συμβάλλοντας ως εκ τούτου σε ένα πιο συνεκτικό αμυντικό τοπίο στην ΕΕ και μειώνοντας τις τεχνολογικές και βιομηχανικές εξαρτήσεις, όταν είναι εφικτό·

ε. τα συμμετέχοντα κράτη μέλη συνέχισαν να χρησιμοποιούν τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας (ΕΟΑ) ως το κατ' εξοχήν ευρωπαϊκό φόρουμ για την κοινή ανάπτυξη δυνατοτήτων, ιδίως για δραστηριότητες όπως η εναρμόνιση των απαιτήσεων και η καινοτομία, και ως πλαίσιο για κοινές προμήθειες. Η εναρμόνιση των στρατιωτικών απαιτήσεων και η διαλειτουργικότητα των ενόπλων δυνάμεων, όσον αφορά τόσο τις δυνατότητες όσο και τις επιχειρήσεις, παραμένουν κεντρικοί στόχοι σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της PESCO·

στ. τα συμμετέχοντα κράτη μέλη επικεντρώθηκαν στο να παρέχουν στις εθνικές τους βιομηχανίες τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη διασυνοριακή συνεργασία εντός της ΕΕ, ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας. Ορισμένα συμμετέχοντα κράτη μέλη επισημαίνουν την πρόθεση προσαρμογής των εθνικών αμυντικών βιομηχανικών πολιτικών και στρατηγικών στο πλαίσιο του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της ασφάλειας του εφοδιασμού και της μείωσης των στρατηγικών εξαρτήσεων. Το Συμβούλιο τονίζει ότι η ετοιμότητα και η ανθεκτικότητα της ΕΒΤΒΑ θα πρέπει να ενισχυθούν για την αντιμετώπιση σεναρίων πολέμου υψηλής έντασης και ενθαρρύνει τα συμμετέχοντα κράτη μέλη να αξιοποιούν νέες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανικής παραγωγικής ικανότητας της ΕΕ. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη καλούνται επίσης να συνεχίσουν τη συμμετοχή τους σε προγράμματα συνεργασίας που έχουν θετικό αντίκτυπο στην ΕΒΤΒΑ, μεταξύ άλλων συνεκτιμώντας τα εν λόγω προγράμματα στις οικείες στρατηγικές και διαδικασίες αγορών.

6. Το Συμβούλιο καλεί περαιτέρω κάθε συμμετέχον κράτος μέλος να λάβει υπόψη τα πορίσματα και τις συστάσεις που παρουσιάζονται στην ετήσια έκθεση και να επανεξετάσει και να επικαιροποιήσει τη συνεισφορά του στην εκπλήρωση των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων.

Έργα PESCO

7. Τον Μάιο του 2023, εγκρίθηκε το πέμπτο κύμα των έργων PESCO με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/995 του Συμβουλίου ([5]), ανεβάζοντας τον αριθμό των έργων PESCO σε 68, συμβάλλοντας στην εκπλήρωση των είκοσι δεσμευτικότερων υποχρεώσεων. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τα νέα έργα που αποσκοπούν στην παροχή κρίσιμων δυνατοτήτων με περισσότερη εστίαση στο επιχειρησιακό επίπεδο, στην ενίσχυση της ικανότητας των συμμετεχόντων κρατών μελών να αντιμετωπίζουν συμβατικές απειλές, στην παροχή δυνατοτήτων επόμενης γενιάς καθώς και στην ενίσχυση της προστασίας κρίσιμων υποδομών του θαλάσσιου βυθού, επικοινωνιών και ιατρικής υποστήριξης προσαρμοσμένων στην ικανότητα ταχείας ανάπτυξης της ΕΕ.

8. Σημειώνοντας την έκθεση προόδου των έργων PESCO της 11ης Ιουλίου 2023, το Συμβούλιο υπογραμμίζει την προσαρμοστικότητα και την αποτελεσματικότητα της PESCO ως πλαισίου συνεργασίας, με ορατή πρόοδο σε έργα PESCO σε όλους τους τομείς. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η αντιμετώπιση των τομέων δυνατοτήτων που επισημαίνονται από τα διδάγματα που αντλούνται από τον συνεχιζόμενο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας αποτελεί ήδη αντικείμενο ορισμένων εν εξελίξει έργων PESCO.

9. Επιπλέον, το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι τα έργα PESCO παράγουν ήδη συγκεκριμένα αποτελέσματα σε τομείς όπως, μεταξύ άλλων, ο κυβερνοχώρος, τα μη επανδρωμένα συστήματα, η στρατιωτική κινητικότητα, η χημική, βιολογική, ραδιολογική και πυρηνική επιτήρηση και οι ιατρικές υπηρεσίες. Ορισμένες από τις δυνατότητες αυτές, όπως αυτές που παρέχονται από τα έργα της PESCO για την ευρωπαϊκή ιατρική διοίκηση και τις ομάδες ταχείας αντίδρασης για τον κυβερνοχώρο, έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί ή ενεργοποιηθεί για τη στήριξη αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ της ΕΕ, και συγκεκριμένα των EUMAM Ukraine και EUTM Mozambique, ή εταίρων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ουκρανίας. Αυτές οι θετικές εξελίξεις αποδεικνύουν ότι τα έργα PESCO αποτελούν μέσο για την ανάπτυξη μιας συνεργατικής συνείδησης.

10. Για τα έργα εκείνα που έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί, έχοντας εξασφαλίσει επιτυχημένα αποτελέσματα, η γραμματεία της PESCO θα μπορούσε να διευκολύνει τις συζητήσεις σχετικά με τη χρήση των διαθέσιμων δυνατοτήτων και των σχετικών δομών, συμπεριλαμβανομένων πιθανών επακόλουθων έργων. Το Συμβούλιο εισηγείται επίσης ότι θα μπορούσαν να κλείνουν τα έργα, όταν έχουν επιτύχει τους στόχους τους και έχουν με τον τρόπο αυτό εδραιώσει μόνιμη και διαρθρωμένη συνεργασία. Η γραμματεία της PESCO θα πρέπει να παρέχει συμβουλές σχετικά με το κλείσιμο των έργων, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι προσπάθειες των συμμετεχόντων κρατών μελών επικεντρώνονται σε έργα που αποφέρουν απτά αποτελέσματα.

11. Ταυτόχρονα, το Συμβούλιο σημειώνει ότι ορισμένα από τα έργα απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή ή ιδιαίτερο έλεγχο για την επίτευξη απτών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τον προγραμματισμό. Σε περίπτωση που τα μέλη του έργου διαπιστώνουν ότι τα έργα δεν μπορούν να παράσχουν τις αναμενόμενες εκροές ή δεν σημειώνουν περαιτέρω πρόοδο, τα εν λόγω έργα θα πρέπει να κλείνουν.

([5]) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/995 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2023, για την τροποποίηση και την επικαιροποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/340 για την κατάρτιση του καταλόγου των έργων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) (ΕΕ L 135 της 23.5.2023, σ. 123).

12. Για την αποτελεσματική έναρξη της συνεργασίας και τη διασφάλιση της ποιότητας του αντικτύπου που έχουν τα έργα στο τοπίο της άμυνας της ΕΕ, το Συμβούλιο τονίζει τα οφέλη για τα συμμετέχοντα κράτη μέλη από την υποβολή ώριμων προτάσεων έργων, στις οποίες θα προσδιορίζονται με σαφήνεια έννοιες, χρονοδιαγράμματα, στόχοι και προγράμματα εργασίας. Με στόχο τα μελλοντικά κύματα έργων PESCO, το Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη τα επικείμενα έργα να είναι στρατηγικής σημασίας, σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα και να αποτυπώνουν το τρέχον γεωπολιτικό πλαίσιο, καθώς και να είναι συνδεδεμένα με τις προτεραιότητες ανάπτυξης δυνατοτήτων της ΕΕ. Επιπλέον, τα έργα θα πρέπει να αξιοποιούν τις ευκαιρίες συνεργασίας για την ανάπτυξη κοινών αμυντικών δυνατοτήτων που προσδιορίζονται από την CARD. Για τον σκοπό αυτό, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παροτρύνονται να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ζητήσουν τη στήριξη της γραμματείας της PESCO για την υλοποίηση των έργων, καθώς και για τη δημιουργία προτάσεων έργων, κατά περίπτωση, αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη του ΕΟΑ και του Στρατιωτικού Προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

13, Κατόπιν αιτήματος των συμμετεχόντων κρατών μελών, η γραμματεία της PESCO θα μπορούσε να προτείνει και να διευκολύνει τις συνεδριάσεις μεταξύ ομάδων έργων PESCO με προσδιορισμένες συνέργειες και κοινά σημεία, με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας και την αύξηση του αντικτύπου και της αποδοτικότητάς τους, την εξοικονόμηση πόρων και την αποφυγή περιττών αλληλεπικαλύψεων. Επιπλέον, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, με την κατάλληλη υποστήριξη από τη γραμματεία της PESCO, θα πρέπει να ενισχύσουν τη στρατηγική επικοινωνία σχετικά με τα έργα και τη χρησιμότητά τους για την ασφάλεια και άμυνα της ΕΕ. Επιπλέον, τα συντονιστικά κράτη μέλη παροτρύνονται να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο, μεταξύ άλλων και στην EUMC, όταν το έργο τους επιτυγχάνει σημαντικά ορόσημα και στόχους.

14. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι τρίτα κράτη που πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις θα μπορούν κατ' εξαίρεση να κληθούν να συμμετάσχουν σε μεμονωμένα έργα PESCO, σύμφωνα με τη διαδικασία πρόσκλησης που προβλέπεται στην απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1639 του Συμβουλίου ([6]). Σημειώνει δε το ενδιαφέρον διάφορων εταίρων της ΕΕ να συμμετάσχουν σε έργα PESCO. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τη μελλοντική συμμετοχή του Καναδά σε δεύτερο έργο PESCO, συγκεκριμένα στο Δίκτυο κέντρων υλικοτεχνικής υποστήριξης στην Ευρώπη και υποστήριξης επιχειρήσεων, όπως προβλέπεται στην απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/385 του Συμβουλίου ([7]). Προσβλέπει επίσης στη μελλοντική συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στο έργο στρατιωτικής κινητικότητας, μετά την ολοκλήρωση της διοικητικής ρύθμισης, όπως προβλέπεται στην απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/2244 του Συμβουλίου ([8]).

III. Στρατηγική επανεξέταση της PESCO

15. Στο πλαίσιο της στρατηγικής επανεξέτασης της PESCO (PSR) που θα διεξαχθεί το αργότερο ως τα τέλη το 2025, και όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση σχετικά με την PESCO, στην οποία υπενθυμίζεται επίσης ο ειδικός χαρακτήρας της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα αξιολογήσουν την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων της PESCO που έχουν τεθεί για την αρχική φάση, και θα συζητήσουν και θα αποφασίσουν για νέες υποχρεώσεις, με σκοπό να δρομολογηθεί ένα νέο στάδιο προς την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής ασφάλειας και άμυνας, σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα.

16. Η PSR αποτελεί σημαντική ευκαιρία για τη διαμόρφωση της μελλοντικής ανάπτυξης της PESCO και την προσαρμογή της στο γεωπολιτικό πλαίσιο, με παράλληλη διατήρηση της φιλοδοξίας. Το Συμβούλιο καλεί τα συμμετέχοντα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν την PSR για την ενίσχυση της PESCO, ώστε να μπορέσει να αξιοποιήσει καλύτερα το πλήρες δυναμικό της. Μέσω καλύτερης στήριξης των συμμετεχόντων κρατών μελών κατά την εναρμόνιση των σχεδιασμών τους και την εξασφάλιση των απαιτούμενων δυνατοτήτων, η PESCO μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των συμφωνημένων στόχων και να ενισχύσει περαιτέρω τη συνοχή με τις άλλες αμυντικές πρωτοβουλίες και δραστηριότητες της ΕΕ. Χωρίς να προδικάζεται το αποτέλεσμα της PSR, η διατύπωση των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων κατά τρόπο πιο συγκεκριμένο, μετρήσιμο, εφικτό, συναφή και χρονικά προσδιορισμένο θα βοηθήσει τα συμμετέχοντα κράτη μέλη να τις εκπληρώσουν.

17. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την πρόταση του Ύπατου Εκπροσώπου για τη δρομολόγηση της PSR τον Νοέμβριο και συμφωνεί με αυτή. Τα ορόσημα και τα χρονοδιαγράμματα της PSR θα πρέπει να ακολουθούν τρία διακριτά στάδια: στάδιο προβληματισμού (Νοέμβριος 2023 – Μάιος 2024) με συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και το βάθος της PSR· στάδιο απόφασης (Ιούνιος – Νοέμβριος 2024) που θα οδηγήσει σε συμφωνία σχετικά με τα στοιχεία της PESCO που θα επανεξεταστούν· και στάδιο εφαρμογής (κατά τη διάρκεια του 2025) για την επισημοποίηση των αποτελεσμάτων της PSR με την τροποποίηση, όπως απαιτείται, των σχετικών νομικών

([6]) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1639 του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2020, που θεσπίζει τις γενικές προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα μπορούσαν κατ' εξαίρεση να κληθούν τρίτα κράτη να συμμετάσχουν σε μεμονωμένα έργα της PESCO (ΕΕ L 371,της 6.11.2020, σ. 3).

([7]) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2023/385 του Συμβουλίου, της 20ής Φεβρουαρίου 2023, σχετικά με τη συμμετοχή του Καναδά στο έργο «Δίκτυο κέντρων υλικοτεχνικής υποστήριξης στην Ευρώπη και υποστήριξης επιχειρήσεων» της PESCO (ΕΕ L 53 της 21.2.2023, σ. 14).

([8]) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/2244 του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2022, για τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας στο έργο Στρατιωτική κινητικότητα της PESCO (ΕΕ L 294 της 15.11.2022, σ. 22).

πράξεων. Η έγκαιρη ολοκλήρωση της PSR θα καταστήσει δυνατή την έναρξη του επόμενου σταδίου μιας ανανεωμένης και ισχυρότερης PESCO αρχής γενομένης από το 2026. Το αρχικό προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα, εν αναμονή των αποτελεσμάτων του σταδίου προβληματισμού, ενδέχεται να προσαρμοστεί αναλόγως. Ένα πιο συγκεκριμένο θεματολόγιο και υποβοηθητικά έγγραφα θα υποβληθούν σε εύθετο χρόνο. Η εφαρμογή θα μπορούσε να ξεκινήσει νωρίτερα, εάν συμφωνήσουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη και όταν είναι δυνατόν.

IV. Μελλοντική πορεία

18. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα πρέπει να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο ως προς την εφαρμογή των είκοσι δεσμευτικότερων υποχρεώσεων, με σκοπό την εκπλήρωση και των είκοσι έως το 2025, και ως προς την υλοποίηση των σχετικών έργων, λαμβανομένης υπόψη της παρούσας σύστασης. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι τα έργα θα πρέπει να συνδράμουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων.

19. Το Συμβούλιο τονίζει περαιτέρω την ανάγκη τα ΕΣΕ να επικεντρωθούν σε στρατηγικές και πολιτικές πτυχές. Αυτό θα βοηθήσει την PESCO να συμβάλει επίσης στην επίτευξη των στόχων που συμφωνήθηκαν στη στρατηγική πυξίδα. Προς τούτο, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη καλούνται να επικαιροποιήσουν τα ΕΣΕ τους και να τα υποβάλουν στη γραμματεία της PESCO έως τις 10 Μαρτίου 2024. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη κατά την επικαιροποίηση αυτή να αποτυπώνονται καλύτερα οι αμυντικές πολιτικές των συμμετεχόντων κρατών μελών, ο μελλοντοστραφής σχεδιασμός και οι στόχοι, ώστε να σκιαγραφείται με σαφήνεια η πολιτική τους πρόθεση και το όραμά τους για την υλοποίηση των υποχρεώσεων. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παροτρύνονται επίσης να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την ψηφιακή πλατφόρμα του ΕΟΑ, συγκεκριμένα τη συνεργασία της ΕΕ στον τομέα της άμυνας, για την υποβολή των ΕΣΕ τους, καθώς αυτή έχει καταστεί το προτιμώμενο μέσο επικαιροποίησης των ΕΣΕ των συμμετεχόντων κρατών μελών.

20 Το 2024, όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα πρέπει να συνοδεύσουν τα ΕΣΕ τους με πολιτική δήλωση υψηλού επιπέδου, στην οποία θα περιγράφονται τα κυριότερα επιτεύγματα και οι εθνικές προτεραιότητες. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί περαιτέρω η αναγκαία πολιτική ευθύνη και υποστήριξη των συζητήσεων σε πολιτικό επίπεδο, μεταξύ άλλων σχετικά με το μέλλον της PESCO πέραν της τρέχουσας φάσης της στο πλαίσιο της επικείμενης PSR.

21. Σημειώνοντας ότι η PESCO παρέχει πλαίσιο για στενότερη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών τόσο σε υποχρεώσεις όσο και σε έργα, το Συμβούλιο παροτρύνει τα συμμετέχοντα κράτη μέλη να τη χρησιμοποιούν περισσότερο και καλύτερα, παράλληλα και σε συνοχή με τις άλλες πρωτοβουλίες και διαδικασίες που σχετίζονται με την άμυνα, ειδικότερα το CDP, την CARD και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας. Εξάλλου, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη καλούνται επίσης, λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική πυξίδα, να προωθήσουν, στο πλαίσιο της PESCO κατά περίπτωση, δυνητικές νέες ευκαιρίες όσον αφορά τις κοινές προμήθειες, σε πλήρη συνοχή με τα προγράμματα του ΕΟΑ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/2418 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([9]) σχετικά με τη θέσπιση μέσου για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών, και την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της ΕΒΤΒΑ, σε πλήρη συνοχή με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1525 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([10]) σχετικά με τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών.

22. Το Συμβούλιο είναι προσηλωμένο στη συνοχή των αμυντικών πρωτοβουλιών της ΕΕ και θεωρεί την PESCO κεντρικό στοιχείο της, μεταξύ άλλων με στόχο ενδεχόμενες μελλοντικές πολιτικές και μέσα της Ένωσης που σχετίζονται με την άμυνα. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει συνεπώς την ανάγκη να προσδιοριστεί η φύση και η έκταση των συνεργειών που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν μεταξύ της PESCO και των μελλοντικών μέσων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ΕΒΤΒΑ.

23. Υπό το πρίσμα του γεωπολιτικού πλαισίου και των νέων προσπαθειών στον τομέα της άμυνας της ΕΕ, η διασφάλιση της πολιτικής ώθησης και της ενισχυμένης ευθύνης των συμμετεχόντων κρατών μελών είναι ουσιαστικής σημασίας προκειμένου η PESCO να παραμείνει μια πραγματικά στρατηγική πρωτοβουλία. Θα πρέπει να συνεχιστούν οι τακτικές πολιτικές συζητήσεις υψηλού επιπέδου μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών και του Ύπατου Εκπροσώπου, επίσης υπό την ιδιότητά του ως αντιπροέδρου της Επιτροπής και επικεφαλής του ΕΟΑ, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο των αντίστοιχων προπαρασκευαστικών οργάνων του Συμβουλίου, ιδίως της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας, της EUMC και της Πολιτικο-Στρατιωτικής Ομάδας, καθώς και σε άλλες αρμόδιες συνθέσεις. Το Συμβούλιο καλεί, επίσης, τη γραμματεία της PESCO να συνεχίσει τον υποστηρικτικό της ρόλο προς τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, στο πλαίσιο των δράσεων που προσδιορίζονται στην παρούσα σύσταση, μεταξύ άλλων μέσω τακτικών συνεδριάσεων με τους εκπροσώπους των συμμετεχόντων κρατών μελών.

([9]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2418 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με τη θέσπιση μέσου για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών (κανονισμός EDIRPA) (ΕΕ L 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([10]) Κανονισμός (EU) 2023/1525 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2023, σχετικά με τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών (ASAP) (ΕΕ L 185 της 24.7.2023, σ. 7).

Βρυξέλλες, 13 Νοεμβρίου 2023.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
J. BORRELL FONTELLES